

Telling van daklozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

VOORLOPIG RAPPORT.

bruss'help
.brussels

Achtste editie, 6 november 2024.

Tijdschema

FEBRUARI 24

Opstart met de diensten voor de nachtelijke telling (preventiediensten, parkings, actoren uit de verenigingssector).

Oprichting en eerste bijeenkomst van het **stuurgroepcomité**.

Prospectie bij **OCMW's** die in 2022 niet deelnamen aan de bevraging.

JULI - AUG 24

Bijwerking van **databases** en **contacten** voor gegevensverzameling en de vragenlijst.

OKTOBER 24

Organisatie van de **nachttelling**, start van terreinverkenning door de teams en voorbereiding van de gegevensverzameling.

DECEMBRE 24

Afronding van de verzameling van de vragenlijsten.

Afronding van de gegevensverzameling.

APRIL 25

Voorlopig rapport van de telling, met de kwantitatieve gegevens.

Opschoning van de vragenlijsten en **opstellen** van de sectie "profielen en trajecten" van het rapport.

MAART 24

Opzet van **digitale tools** voor het verzamelen van gegevens.

NIEUW 2024: Ontwikkeling van een **invoerapp** voor de nachtelijke telling.

SEPTEMBER 24

Trainingen voor sociale actoren voor de vragenlijsten.

NOVEMBER 24

06/11/2024

Nachttelling:

Start van de **kwantitatieve gegevensverzameling**.

Start van de **vragenlijstverzameling**.

FEBRUARI 25

Opschoning van de databanken, **analyse** van de resultaten en **opstelling** van het kwantitatieve verslag.

JUNI 25

Publicatie en presentatie van het **definitieve rapport**, met de analyse van de kwantitatieve en kwalitatieve gegevens.

Inleiding

Tellen maakt een vaak verborgen fenomeen zichtbaar; het legt ook de basis voor een rechtvaardiger beheer van het overheidsbeleid. Hoewel de oefening essentieel lijkt, blijft deze methodologisch complex en vereist elke poging tot kwantificering verhoogde waakzaamheid: het mag noch approximatie, noch overdrijving rechtvaardigen. Dit vereist **semantische verduidelijkingen**, maar ook **nauwkeurigheid in de gebruikte instrumenten**. In die zin lijken lokale tellingen, wanneer ze gebaseerd zijn op een robuuste methodologie, het meest effectief en nuttig.

Hoe de toestand van "dakloosheid" definiëren?

Het beperkt zich niet tot leven op straat:

In Finland: men geeft de voorkeur aan de term "*dringende woningzoekende*" om de nadruk te leggen op het recht op huisvesting en de noodzaak van een snelle reactie.

In België: de Syndicat des Immenses pleit voor het gebruik van de term "*sans-chez-soi*" (zonder-thuis), die alle personen omvat zonder een stabiele verblijfplaats, of ze nu op straat slapen, in een opvangcentrum of tijdelijk bij vrienden of familie (Syndicat des Immenses, 2025).

In Engelstalige landen: de term "homeless" benadrukt het ontbreken van een "home", een woord dat een diepere emotionele binding oproept dan het eenvoudige ontbreken van een "house" (huis).

Methodologie

DE TELLING VAN PERSONEN ZONDER THUIS ROEPT TWEE SOORTEN KWESTIES OP:
WIE TE TELLEN EN HOE TE TELLEN?

Wie te tellen?

Sinds 2022 is de telling gebaseerd op de ETHOS Light-typologie van FEANTSA, een vereenvoudigd meetinstrument dat harmonisatie van tellingen in België en Europa mogelijk maakt. Deze methodologie onderscheidt **zes categorieën** van dakloosheid:

- Personen die op straat leven.
- Personen in noodopvang.
- Personen die in opvangstructuren voor daklozen verblijven.
- Personen die een instelling verlaten.
- Personen die in niet-conventionele huisvesting wonen.
- Personen die tijdelijk bij vrienden of familie verblijven.

+ De Belgische telling heeft een **zevende categorie** geïntroduceerd: die van personen onder dreiging van uitzetting, dat wil zeggen personen die nog gehuisvest zijn maar waarvan de uitzetting op handen is.

Hoe te tellen?

De Brusselse telling is gebaseerd op een combinatie van methoden om een uitgebreide en betrouwbare gegevensverzameling te garanderen.

De gehanteerde methode is point-in-time: de telling wordt georganiseerd in een bepaald geografisch gebied, op een specifiek moment.

Tegelijkertijd vullen de diensten een **gegevensverzameltabel** en een korte vragenlijst in voor alle personen in een precare woonsituatie, volgens de zes categorieën van ETHOS Light en met een band met de regio (Hermans, 2024).

Methodologie

Aan de Brusselse context aangepaste ETHOS Light-typologie:

1

Personen die in de openbare ruimte leven

Binnenruimtes in de openbare ruimte (stations, metrostations, parkings, enz.) of buitenruimtes (straat, groenzones, enz.)

2

Personen in noodopvang

Nachtopvang, noodopvangcentra of crisiscijfers

3

Personen in opvangtehuizen

- Opvanghuizen
- Tijdelijke woningen
- Sociale opvangsystemen in hotels

4

Personen in instellingen

- Gezondheidsinstellingen
- Penitentiaire instellingen
- Structuren voor asielzoekers

5

Personen die in niet-conventionele huisvesting wonen

- Kraken
- Tijdelijke bezettingen
- Niet-erkende opvangstructuren

6

Personen die tijdelijk bij vrienden of familie verblijven

Conventionele woning die niet de gebruikelijke verblijfplaats is

7

Personen met een dreigend uitzettingsbevel

Toepassing van een uitzettingsbeslissing

Een collaboratieve aanpak, aangepast aan de Brusselse context

De Brusselse telling steunt op een **samenwerking tussen professionals en vrijwilligers uit de sector** van hulp aan dak- en thuislozen, samen met een breed scala aan **partners uit aanverwante sectoren** zoals ziekenhuizen, openbaar vervoer, Leefmilieu Brussel, gemeentelijke preventiediensten, lokale politie en OCMW's.

Deze actoren zijn bij elke stap van het proces betrokken: verkenning voorafgaand aan de nachtelijke telling, gegevensverzameling en deelname aan het analysecomité van de resultaten (Quittelier & Horvat, 2019).

Een collaboratieve aanpak, aangepast aan de Brusselse context

1

Telling van personen in de openbare ruimte

Na een **verkenning** die voorafgaand aan de nacht van de telling werd uitgevoerd, wordt het grondgebied opgedeeld in **zones** om de dekking van het fenomeen te maximaliseren. Op de dag van de telling, tussen 23.00 en middernacht, doorkruisen de teams deze zones om de telling uit te voeren.

2

Gegevensverzameling door opvangstructuren

De opvang- en begeleidingsstructuren leveren gegevens aan **over bezetting** en **profiel van de opgevangen personen**. Vele actoren zijn betrokken bij dit proces: sociale diensten, noodopvangcentra, begeleidingsdiensten voor huisvesting, gemeentelijke preventiediensten, gezondheidscentra en penitentiaire instellingen. Ook niet-erkende structuren, centra voor asielzoekers, bezette panden of kraken nemen deel aan deze gegevensverzameling.

3

Vragenlijst

Aanvullende bevragingen worden uitgevoerd met een vragenlijst die informatie verzamelt over het **traject** van de betrokken personen. Voor elke persoon die voldoet aan de ETHOS-criteria en een link heeft met het Brussels Gewest wordt een vragenlijst ingevuld. De informatie over vergezellende kinderen wordt opgenomen in de vragenlijst van de ouder(s). Deze vragenlijst is uniek op nationaal niveau, wat de vergelijkbaarheid van de gegevens tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel garandeert.

De resultaten van dit diepgaand onderzoek worden gepubliceerd in het volledige rapport (juni 2025).

Evoluties en globaal overzicht

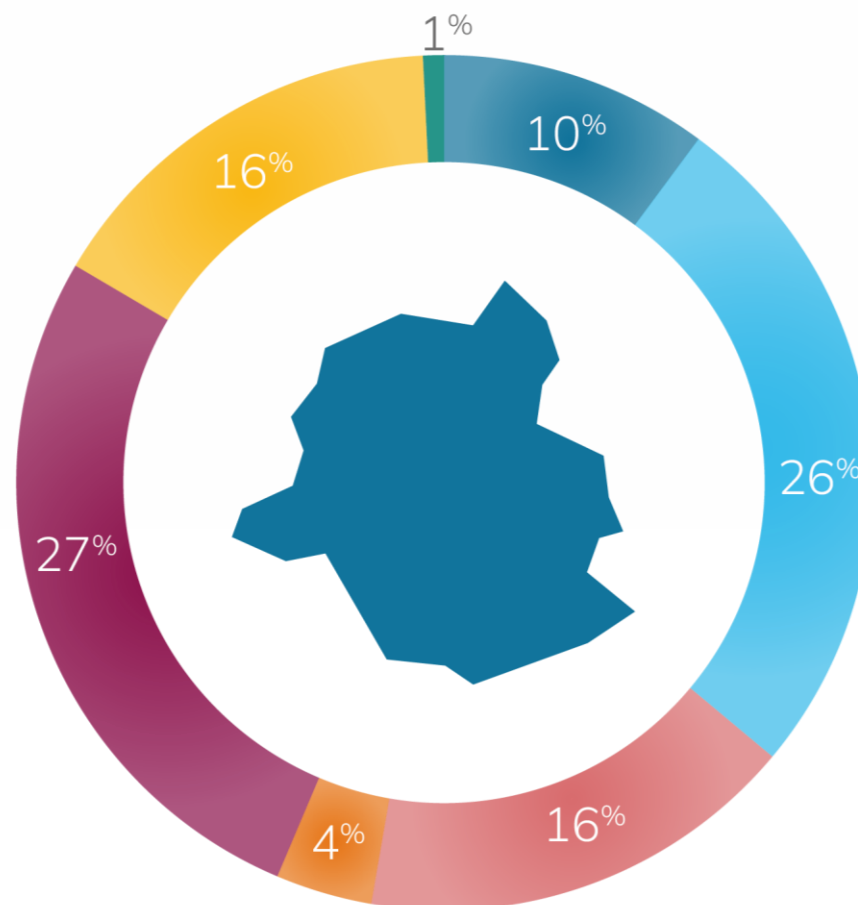
9 777 personen werden geteld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

PERCENTAGE VAN GETELDE PERSONEN
PER ETHOS LIGHT-CATEGORIE

Dat zijn 77 personen
ETHOS Light 7
Met dreiging tot uithuiszetting

Dat zijn 1539 personen
ETHOS Light 6
Bij derden

Dat zijn 2649 personen
ETHOS Light 5
Niet-conventionele huisvesting
(krakers, tijdelijke bezettingen)

Dat zijn 992 personen
ETHOS Light 1
Openbare ruimte

Dat zijn 2535 personen
ETHOS Light 2
Noodopvang

Dat zijn 1628 personen
ETHOS Light 3
Opvanghuizen (opvangcentra,
transitwoningen, hotelvoorzieningen)

Dat zijn 357 personen
ETHOS Light 4
Instellingen verlaten (medische
instellingen, asielcentra en LRI's)

Evoluties en globaal overzicht

Evolutie bij gelijke methodologie

Tussen **2022 en 2024**, bij gelijke methodologie, is het aantal getelde personen gestegen met **24,52 %**, van **6.465 tot 8.050** (exclusief de extra gegevensverzameling in bepaalde categorieën in 2024).

De sterkste stijging betreft de **noodopvang** (+59,13 %, van 1.593 tot 2.535 personen), wat de toenemende inzet van noodmaatregelen door het beleid weerspiegelt.

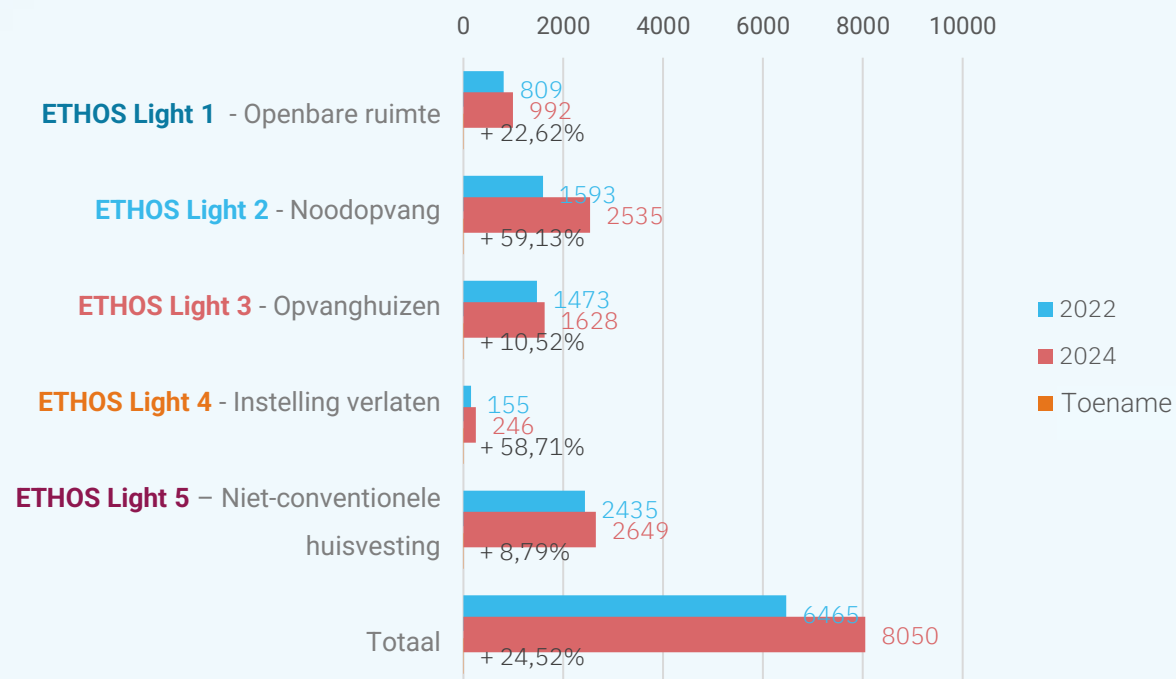
Het aantal **personen op straat** is gestegen met **22,62 %** (van 809 naar 992), terwijl de **opvangtehuizen** een gematigde stijging van **10,52 %** kenden.

De **instellingen** kenden een groei van **58,71 %**. Deze cijfers sluiten personen uit die een opvangstructuur voor asielzoekers verlaten, om de vergelijking met 2022 mogelijk te maken.

Tot slot blijven de **niet-conventionele woonvormen** (kraken, tijdelijke bezettingen) sterk vertegenwoordigd, met een stijging van **8,79 %**.

Deze evoluties tonen aan dat het dak- en thuislozenprobleem in Brussel verslechtert.

EVOLUTIE VAN HET AANTAL GETELDE PERSONEN PER GEOGRAFISCHE VERDELING TUSSEN 2008 EN 2024 – BIJ GELIJKE METHODOLOGIE

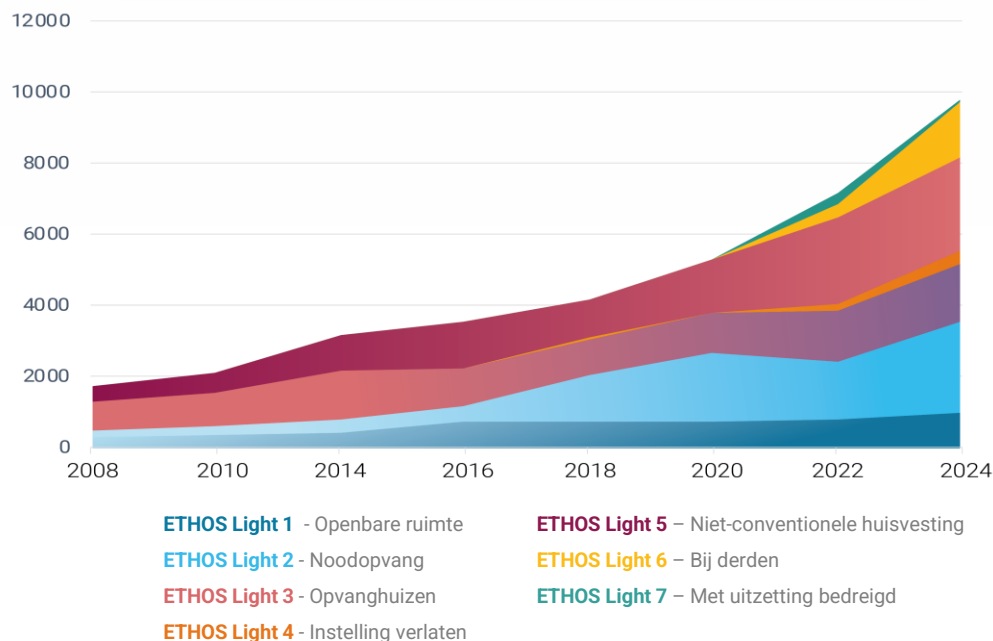
Evoluties en globaal overzicht

Evolutie tussen 2008 en 2024

Tussen 2008 en 2024 is het aantal geregistreerde personen gestegen van **1.724 naar 9.777** (+467,1%), wat zowel een verslechtering van de toegang tot huisvesting als een verfijning van de methodologie van de telling weerspiegelt.

EVOLUTIE VAN HET AANTAL GETELDE PERSONEN
PER CATEGORIE VAN 2008 TOT 2024

De **noodopvangvoorzieningen** hebben een ware explosie doorgemaakt: van **234 naar 2.535 personen** (+983,3%). Deze evolutie is vooral opvallend tussen 2022 en 2024 (+59,1%), deels als gevolg van de Brussels Deal en het groeiende belang van noodopvang in de aanpak van dakloosheid.

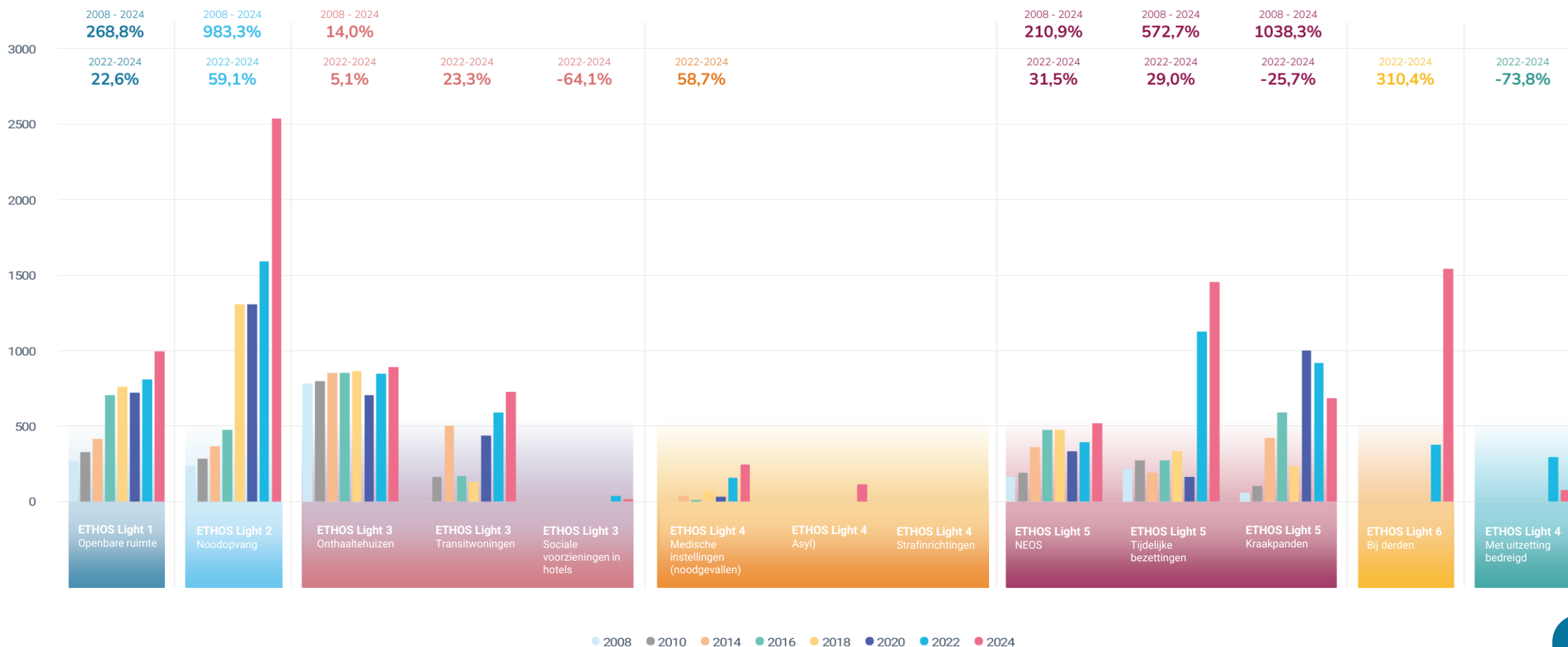
De **aanwezigheid op straat** is gestaag toegenomen met **268,8%** (van 269 naar 992 personen), terwijl het aantal mensen in **niet-conventionele huisvesting** is gestegen met **697,3%** (van 332 naar 2.649 personen). Deze vormen van slechte huisvesting, vaak onzichtbaar, zijn sterk toegenomen.

Onder de moeilijkst te registreren vormen valt ook het **tijdelijk verblijven bij derden** (ETHOS Light 6). Geïntegreerd in 2022, is deze categorie in twee jaar tijd met 310,4% gestegen. Dit is te verklaren door een verhoogde deelname van de OCMW's: twaalf OCMW's droegen bij in 2024, tegenover slechts drie in 2022. Het aantal mensen dat instellingen verlaat zonder huisvestingsoplossing is ook beter gedocumenteerd (357 personen in 2024 tegenover 36 in 2014).

Over het algemeen worden noodvoorzieningen en precare huisvesting de dominante categorieën, terwijl opvangtehuizen stabiel blijven, beperkt door hun opvangcapaciteit. De evolutie van dakloosheid volgt een stijgende trend, beïnvloed door sociale en economische crises, overheidsbeleid en methodologische aanpassingen.

Evoluties en globaal overzicht

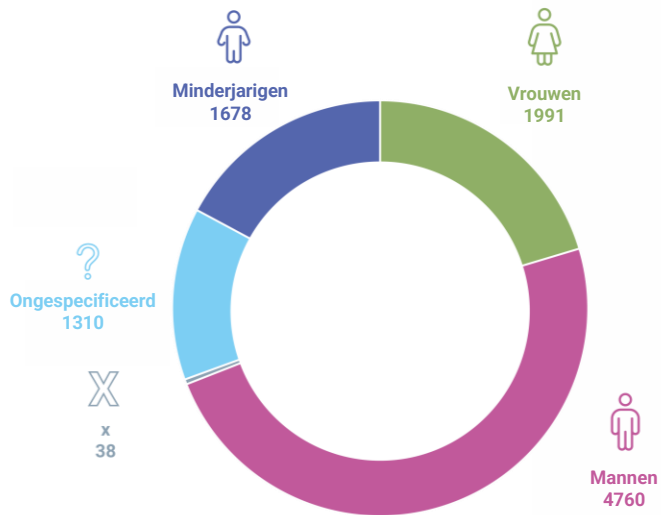
EVOLUTIE VAN HET AANTAL GETELDE PERSONEN
PER GEDETAILLEERDE ETHOS LIGHT-CATEGORIE VAN 2008 TOT 2024

Evoluties en globaal overzicht

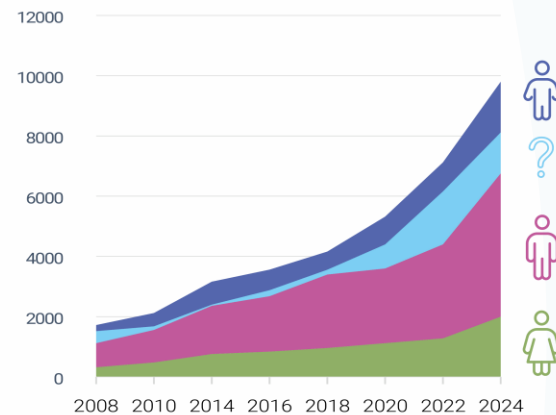
Verdeling naar leeftijd en geslacht

VERDELING VOLGENS LEEFTIJD EN GENDER

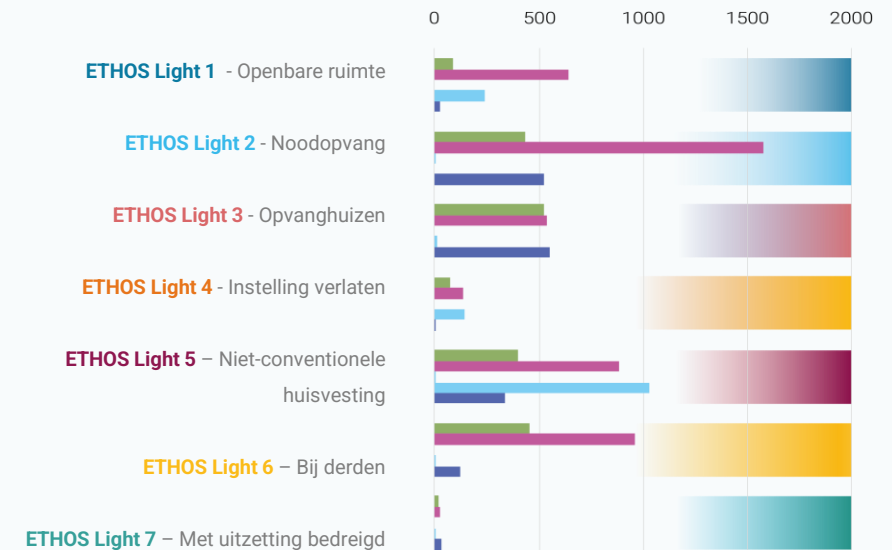
Het aandeel personen waarvan het geslacht onbekend blijft, is voornamelijk te wijten aan het gebrek aan gegevens in kraakpanden en tijdelijke bezettingen.

ÉVOLUTION DU NOMBRE DE PERSONNES DÉNOMBRÉES PAR GENRE ET PAR ÂGE DE 2008 À 2024

De evolutie over 2008-2024 toont een continue toename van het aantal geregistreerde personen, met een versnelling sinds 2020, vooral voor minderjarigen (+71,7%). De toename van het aantal onbepaalde personen houdt verband met de moeilijkheid om gegevens te verzamelen op bepaalde locaties.

RÉPARTITION PAR CATÉGORIE ETHOS LIGHT SELON LE GENRE ET L'ÂGE

De verdeling volgens de ETHOS Light-categorieën benadrukt de oververtegenwoordiging van mannen in de openbare ruimte, terwijl vrouwen en gezinnen vaker in noodopvang of opvangtehuizen verblijven. Niet-conventionele huisvesting telt een meerderheid van personen zonder geslachtsgegevens, met name in kraakpanden en tijdelijke bezettingen.

ETHOS Light 1

Personen in de openbare ruimte

Organisatie en verloop van de telling in de openbare ruimte

De telling van personen in de openbare ruimte vond plaats op 6 november tussen 23.00 en middernacht, in alle 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit type telling is gebaseerd op de zogenaamde point-in-time-methodologie, die bestaat uit het maken van een momentopname van de situatie op een bepaald moment, in een bepaald gebied.

Een maand voorafgaand aan de telling wordt een verkenning uitgevoerd naar locaties of sporen van aanwezigheid. Dit voorbereidende werk betrof dit jaar de lokale politie, professionals uit de daklozenzorgsector, gemeentelijke preventiediensten en andere veldactoren met een grondige kennis van de openbare ruimtes. Op basis van deze verkenningen werd het Gewest opgedeeld in geografische zones, die elk binnen een uur konden worden doorkruist.

Op de avond van de telling doorkruisten teams, bestaande uit vrijwilligers, professionals uit de sector, leden van preventiediensten en andere publieke actoren (Brussels Environment, MIVB, NMBS), deze zones te voet, per fiets of per auto, afhankelijk van de toegankelijkheid van de zone en de dichtheid van de verkenningen.

De instructies waren: respecteer de geografische grenzen van de toegewezen zone, doorkruis deze in maximaal een uur, en vooral, wek of stoor de aangetroffen personen niet. De verzamelde informatie beperkte zich tot een schatting van het geslacht (man, vrouw of anders) en de eventuele aanwezigheid van kinderen. Deze eis van discretie verklaart het significante percentage personen geïdentificeerd als 'anders', wanneer het geslacht of de leeftijd niet kon worden waargenomen..

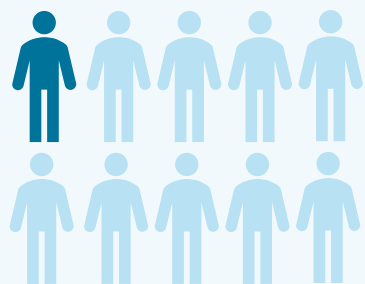
Organisatie en verloop van de telling in de openbare ruimte

Om het verzamelen van gegevens te vergemakkelijken en de nauwkeurigheid ervan te verbeteren, werd bij deze editie een mobiele applicatie ontwikkeld. Deze app liet toe om tijdens elke observatie in real-time informatie in te voeren: het ingeschatte gender, de eventuele aanwezigheid van kinderen en het type ruimte waarin de persoon zich bevond (parking, groenruimte, openbare ruimte, metro, station of anders).

NIEUW

De applicatie bevatte ook een geolocatiefunctie, waardoor een gedetailleerde kaart van de verzamelde gegevens kon worden opgesteld. Deze gegevens werden vervolgens vertrouwelijk behandeld en geaggregeerd per wijk, warmtezone of specifieke locatie. Naast de nauwkeurigheid bood de app ook een logistiek voordeel: vrijwilligers moesten niet terugkeren naar hun vertrekpunt om de gegevens in te leveren. Ze konden rechtstreeks naar huis terugkeren na afloop van hun missie.

Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

992 personen, of **10%** van
het totaal aantal getelde
personen in 2024.

Dat is een **stijging van 22,6%** ten
opzichte van het vorige jaar.

TYPE RUIMTE	Aantal volwassenen				Aantal kinderen				TOTAAL
	F	H	X	?	0-3	4-12	13-18	?	
Openbare ruimten	48	312	19	133	4	13	0	1	530
Groenzones	11	102	5	36	3	1	0	0	158
NMBS-stations	10	53	0	0	0	0	0	0	63
STIB-metro-/premetrohaltes	10	145	8	34	0	0	0	1	198
Parkings	5	29	0	7	0	0	0	0	41
Andere	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Totaal	85	642	32	210	7	14	0	2	992

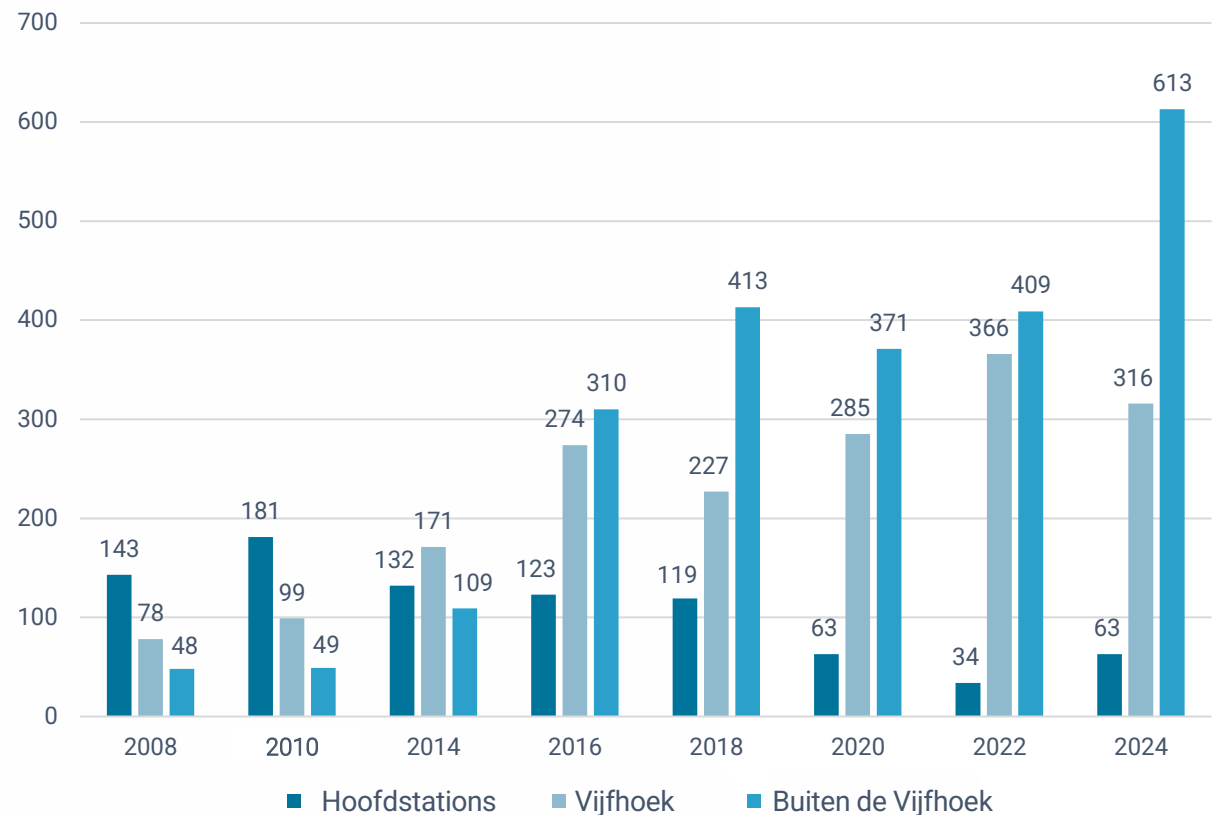
Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

In vergelijking met 2022:

- **+85,3 %** van het aantal personen geteld in de **belangrijkste Brusselse treinstations** (Zuidstation, Centraal, Congres en Noordstation), stijgend van 34 naar 63 personen.
- **+49,9 %** van het aantal personen **buiten de Vijfhoek** (van 409 naar 613 personen).
- Een lichte **daling** van het aantal personen **binnen de Vijfhoek** (van 366 naar 316 personen).

Ondanks de recente stijging in de stations, is er sinds 2010 een algemene dalende trend merkbaar in het aantal mensen dat in deze specifieke plaatsen wordt geteld. Deze daling wordt vooral verklaard door verhoogde veiligheidsmaatregelen en renovatiewerken, met name in het Noordstation.

OPENBARE RUIMTEN : EVOLUTIE PER GEOGRAFISCHE VERDELING VAN HET AANTAL GETELDE PERSONEN TUSSEN 2008 EN 2024

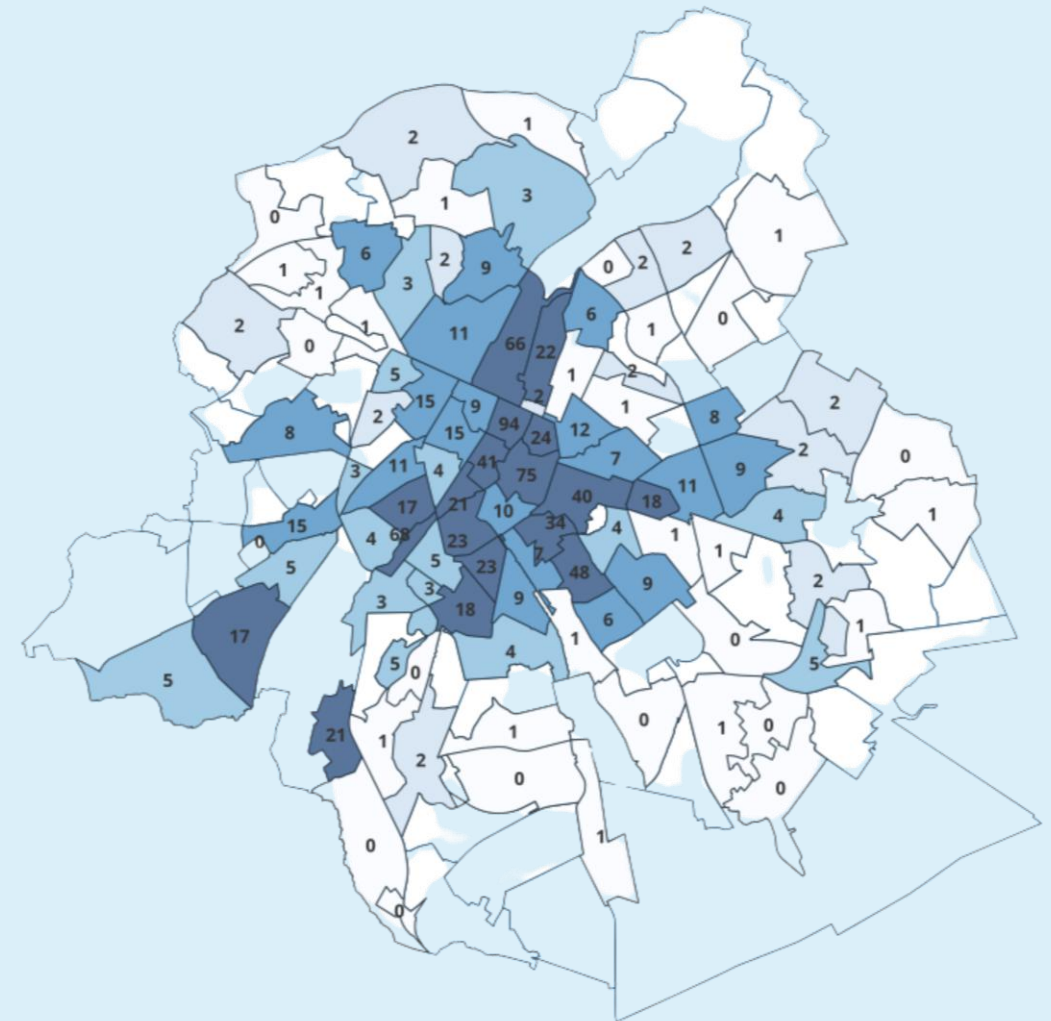
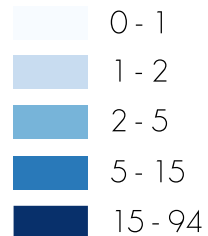
Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

Er is een **sterke concentratie van mensen in het stadscentrum**, vooral in de wijken binnen de Vijfhoek, waar sommige zones tussen 15 en 94 personen tellen.

Deze concentratie verspreidt zich geleidelijk naar de randgemeenten, met een duidelijke afname van het aantal getelde personen naarmate men verder van het centrum gaat.

De **buitenwijken tonen over het algemeen lagere aantallen**, vaak tussen 0 en 5 personen. Toch vertonen sommige specifieke randwijken een intermediaire concentratie (tussen 5 en 15 personen), wat wijst op een gerichte uitbreiding van het fenomeen buiten het stadscentrum. Voorbeelden hiervan zijn langs het kanaal, in Anderlecht, de Noordwijk, Sint-Joost, rond het Jubelpark, Matonge en aan de Bareel van Sint-Gillis. Ook in de wijk Neerstalle werd een concentratie vastgesteld, met 21 getelde personen.

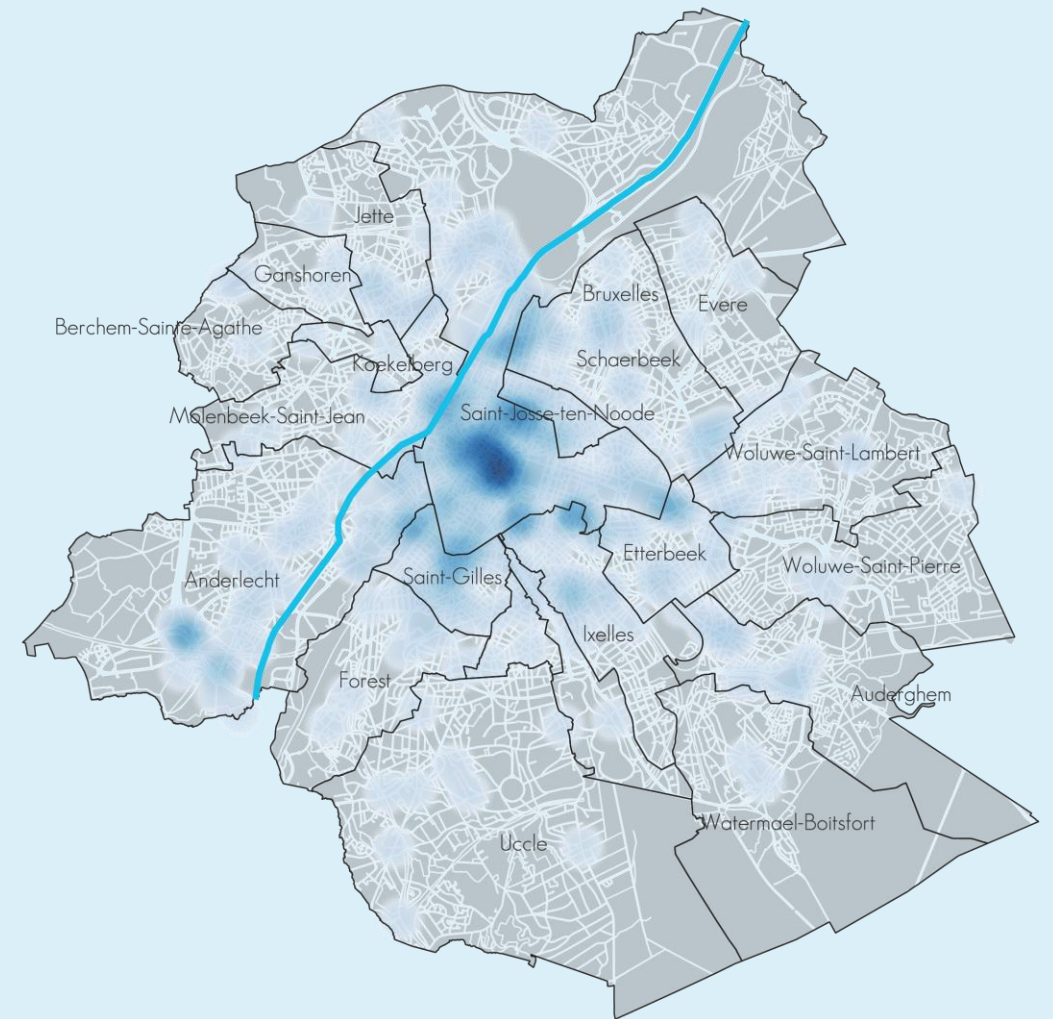
AANTAL GETELDE PERSONEN

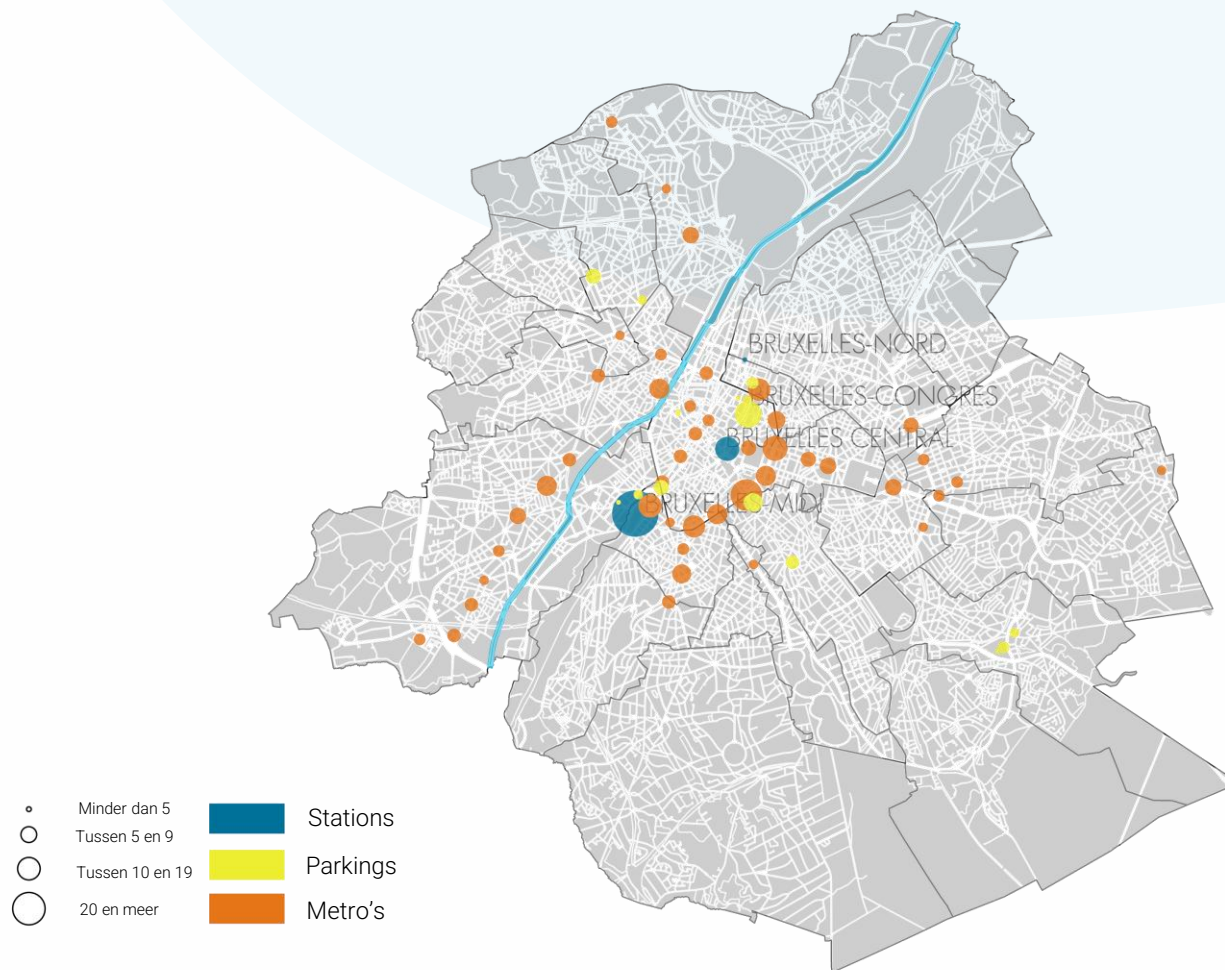
Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

Deze verdeling bevestigt een **concentrische dynamiek** van dakloosheid in Brussel: een hoge dichtheid in het stadscentrum die zich geleidelijk uitbreidt naar de buitenwijken. De volgende kaart (dichtheid van de getelde personen) bevestigt deze concentrische tendens: een zwaar getroffen centrum met een geleidelijk betrokken periferie.

DICHTHEID

Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

Tussen 2022 en 2024 steeg het aantal getelde personen in de **metro- en premetrohaltes van de STIB** met 20,7%, van 164 naar 198 personen.

Deze stijging toont een groeiende aanwezigheid in deze ondergrondse infrastructuur, vooral binnen de binnenring.

Wat betreft de **stations** blijft het Zuidstation de belangrijkste concentratieplaats, gevolgd door het Centraal Station.

Omgekeerd is er een lage aanwezigheid in het Congresstation en het Noordstation, wat voor dat laatste te verklaren valt door de lopende werken en de zichtbare aanwezigheid van een politiepraatje tijdens de nacht van 6 november, in het kader van verhoogde veiligheid.

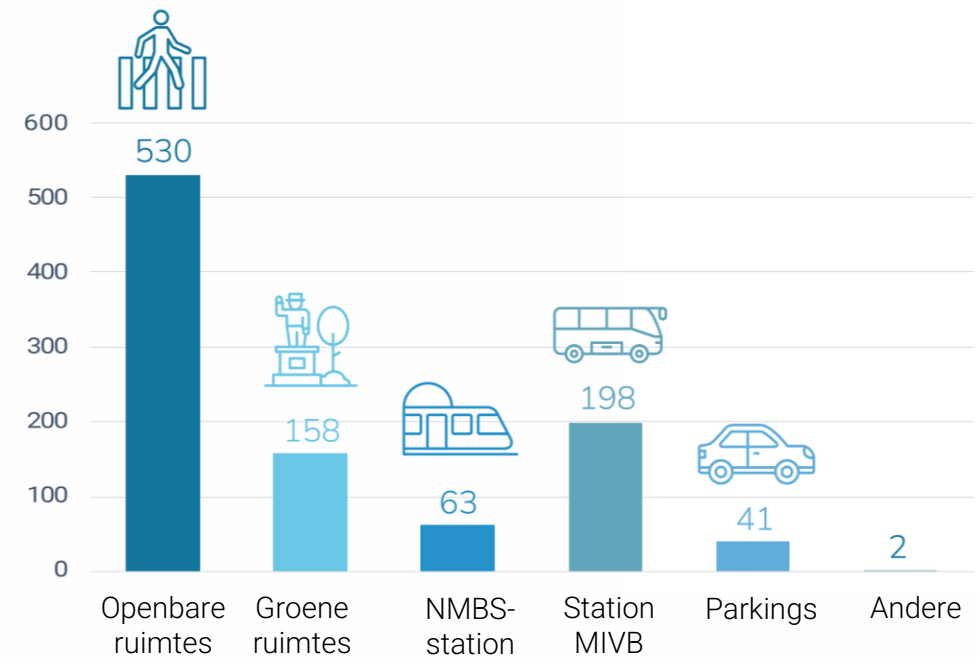
Wat betreft de **parkings** zijn vooral die in het stadscentrum getroffen. Naarmate men zich naar de rand begeeft, neemt de bezetting af.

Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

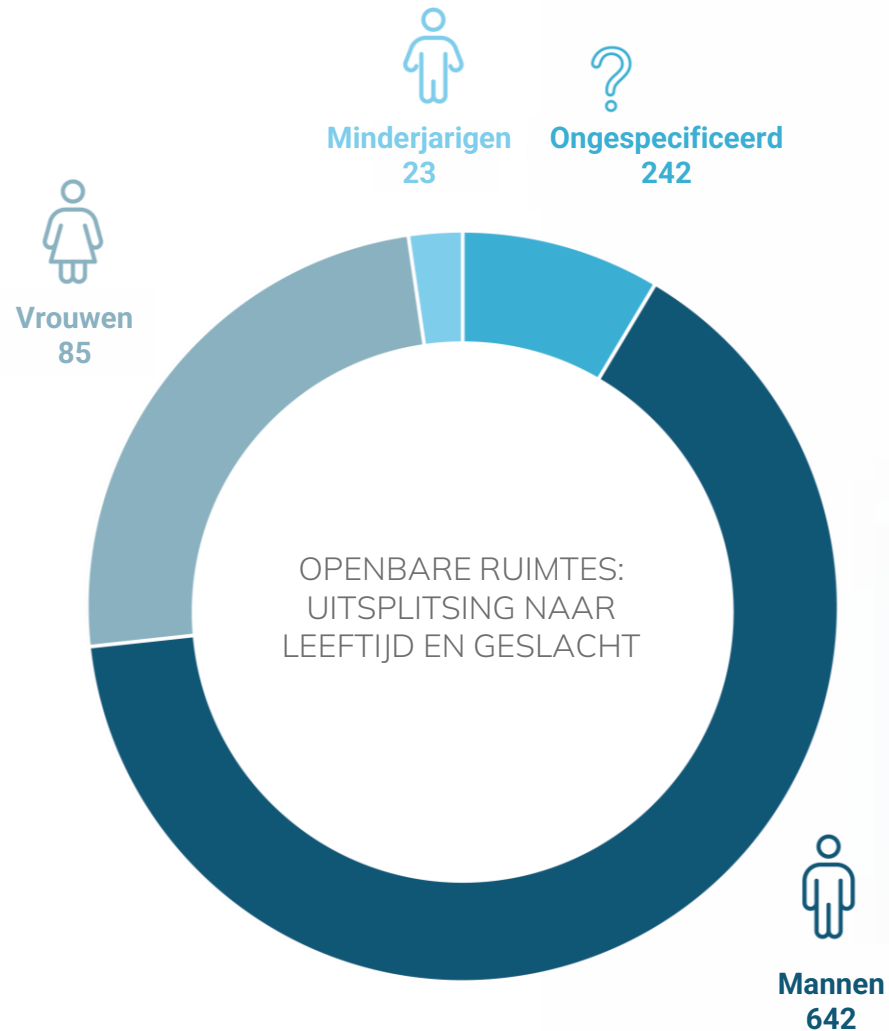
Wanneer we kijken naar het soort ruimten waar mensen zich ophouden, blijkt dat de **openbare ruimte** de meerderheid van de getelde personen concentreert (530 personen, 53,4%).

Daarna volgen de **STIB-metro- en premetrohaltes** (198 personen, 19,9%), **groenzones** (158 personen, 15,9%), de **hoofdstations** (63 personen, 6,3%) en ten slotte de **parkings** (41 personen, 4,1%).

OPENBARE RUIMTEN: GEOGRAFISCHE VERDELING VAN DE GETELDE PERSONEN

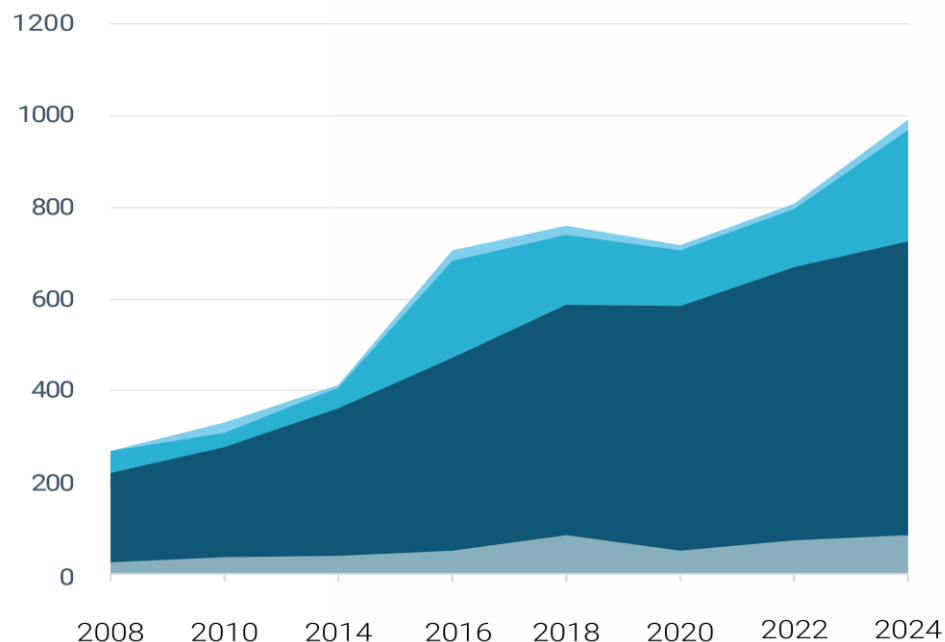
Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

Onderzoek toont aan dat dakloze vrouwen vaak strategieën hanteren om hun gender en locatie te verbergen wanneer ze in de openbare ruimte slapen, om zich te beschermen tegen gendergerelateerd geweld. Bovendien zijn zij, vanwege het verhoogde risico op geweld, eerder geneigd om informele oplossingen te zoeken om te vermijden dat ze op straat moeten overnachten (Reeve, 2008). Deze strategieën kunnen invloed hebben op de manier waarop vrouwen worden gerepresenteerd in tellingen.

Resultaten en analyse van de verzamelde gegevens

OPENBARE RUIMTEN: EVOLUTIE VAN HET AANTAL
GETELDE PERSONEN VOLGENS GENDER EN LEEFTIJD

Vrouwen

Mannen

Minderjarigen

Ongespecificeerd

Sinds 2008 blijft het totaal aantal personen dat in de openbare ruimte wordt geteld toenemen, met een duidelijke versnelling vanaf 2014.

Mannen blijven over de hele periode ruim in de meerderheid. Sinds 2016 is er ook een geleidelijke toename van het aantal personen van wie het gender niet kon worden bepaald. Dit weerspiegelt zowel de methodologische beperkingen van de telling als de strategieën van camouflage die sommige mensen hanteren.

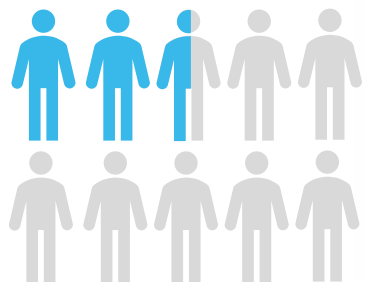
Het aandeel vrouwen blijft relatief laag en stabiel, wat kan wijzen op een ondervertegenwoordiging als gevolg van hun onzichtbaarheid in de openbare ruimte.

Tot slot blijft het aantal minderjarigen dat wordt geteld zeer beperkt, zonder grote schommelingen doorheen de jaren.

ETHOS Light 2

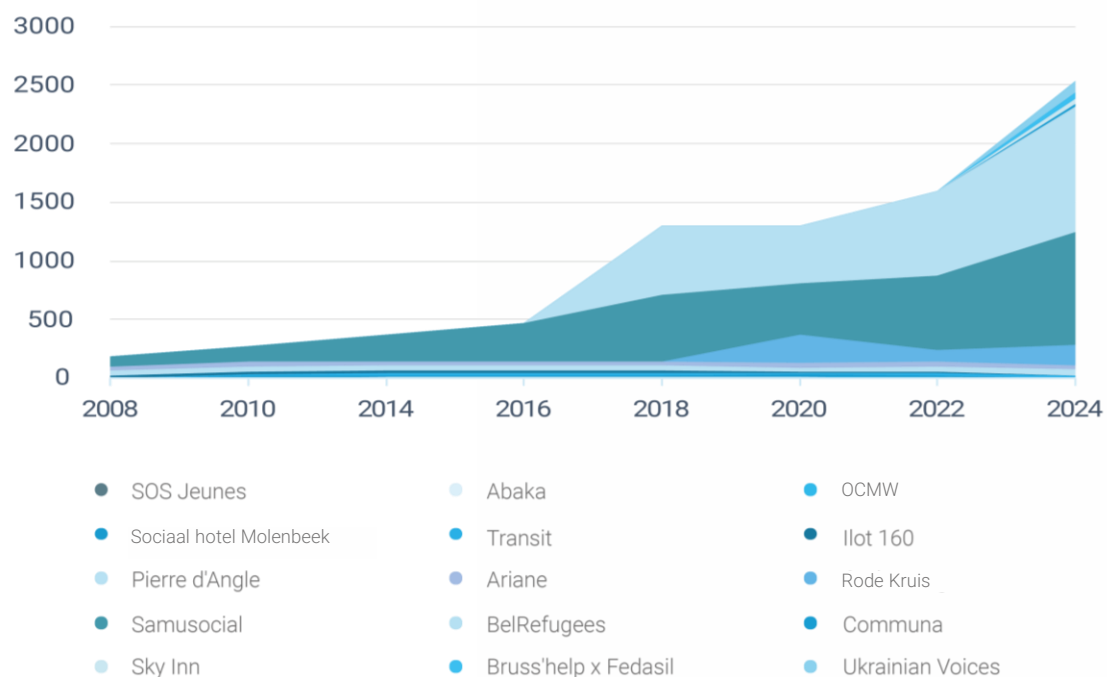
Personen in noodopvang

Evolutie

**2 535 personen, ofwel 25,93 %
van het totaal aantal getelde
personen.**

NOODOPVANGSTRUCTUREN: EVOLUTIE VAN HET AANTAL
OPGEVANGEN PERSONEN PER STRUCTUUR VAN 2008 TOT 2024

De toename van het aantal personen in noodopvang tussen 2016 en 2018 is grotendeels te verklaren door een uitbreiding van het aantal door Samusocial gefinancierde opvangplaatsen en de komst van BelRefugees, die opvangoplossingen heeft opgezet voor migranten in transit en personen zonder wettig verblijf, als reactie op het gebrek aan passende voorzieningen binnen het federale opvangnetwerk. Bij gebrek aan plaatsen in centra voor asielzoekers (DPI) moeten deze personen een beroep doen op noodvoorzieningen, wat de druk op deze structuren verhoogt.

In deze context heeft de **Brussels Deal**, ondertekend eind 2022, geprobeerd een antwoord te bieden op deze crisis. Tussen 2020 en 2024 is het aantal personen in noodopvang met 59% gestegen, deels als gevolg van deze cofinancieringsregeling tussen de federale staat en het Brussels Gewest, die voorziet in de financiering van 2.000 noodopvangplaatsen via meerdere operatoren. Deze financiering komt niet overeen met een netto creatie van nieuwe plaatsen, maar met financiële ondersteuning van reeds bestaande plaatsen, wat verklaart waarom de opvangcapaciteit niet lineair is toegenomen.

Geslacht en leeftijd van opgevangen personen

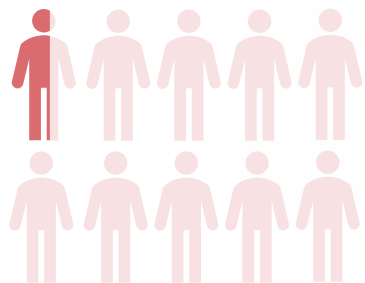
Tot 2016 waren vrouwen in de meerderheid binnen de noodvoorzieningen, hoewel het aandeel mannen en minderjarigen ten opzichte van vrouwen toenam. Vanaf 2018 leidde de komst van BelRefugees tot een toename van het aantal opgevangen volwassen mannen (Van Gaens, 2024). In 2024 vormen zij 62,17% van de begunstigden, een vergelijkbaar aandeel als dat van mannen die op straat leven (64%). Deze convergentie benadrukt de steeds nauwere en noodzakelijke band tussen de zichtbare dakloosheid en de beschikbare opvangcapaciteiten.

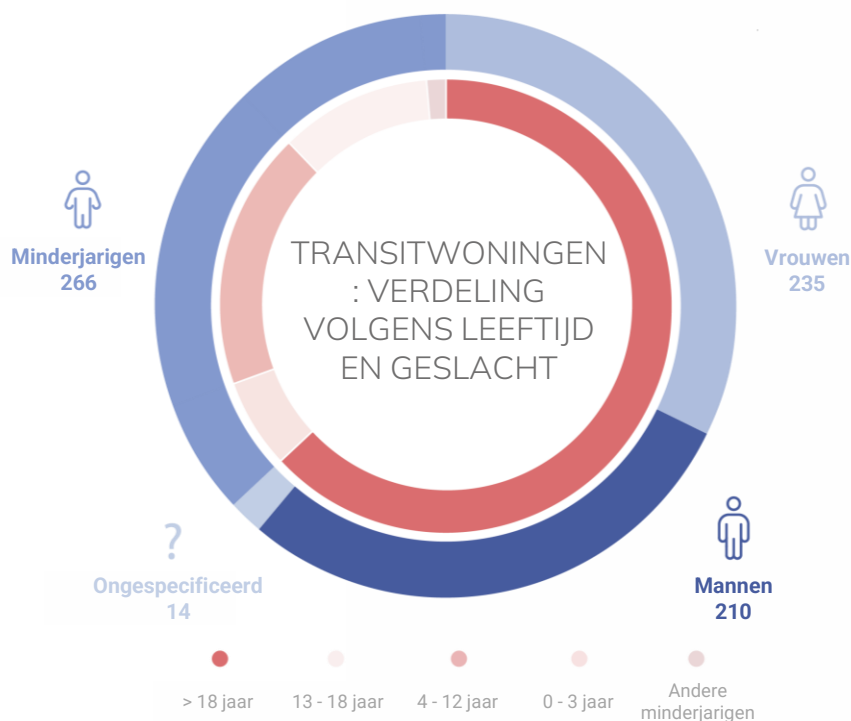
ETHOS Light 3

Personen in opvanghuizen voor
daklozen

Transitwoningen

**725 personen,
ofwel 7,41% van
het totaal aantal
getelde personen.**

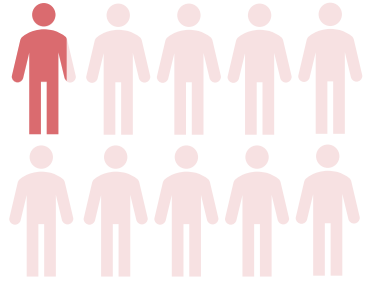

De meerderheid van hen, namelijk 391 personen (54%), verbleef in woningen beheerd en begeleid door een **OCMW**. 212 personen (29%) werden begeleid door diensten die transitwoningen aanbieden, beheerd door een **Sociale Huisvestingsmaatschappij** (AIS). De overige 122 personen (17%) werden opgevangen in andere vormen van tijdelijke structuren, zoals de Casa-projecten beheerd door het **New Samusocial** (44 personen), of in overgangswoningen begeleid door **gemeenten** (11 personen) of het **Gewest** (17 personen).

Dit jaar werd een **schatting** gemaakt voor de AIS-transitwoningen door het aantal kamers per woning te combineren met bezettingshypothese, gebaseerd op de normen uit het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17/12/2015 betreffende de organisatie van sociale verhuurkantoren. Volgens deze berekening zou het totale aantal personen in door AIS beheerde transitwoningen 777 bedragen, wat het theoretische totaal aantal personen in transitwoningen op 1.290 brengt.

Met de methode die bij eerdere tellingen werd gebruikt, namelijk direct contact met de diensten die de bewoners begeleiden, komt men op een veel lager cijfer: 212 personen in door AIS beheerde transitwoningen en 725 in alle transitwoningen. Dit laatste cijfer wordt behouden in de globale resultaten om vergelijkbaarheid met eerdere edities van de telling te waarborgen, die op dezelfde gegevensverzamelingsmethode berustten.

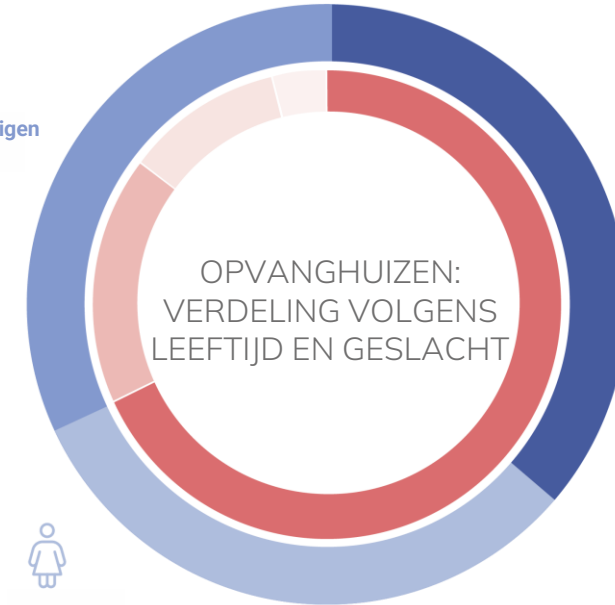
Opvanghuizen

**889 personen,
ofwel 9 % van
het totaal aantal
getelde
personen.**

Dit aandeel is sinds de eerste tellingen gestaag gedaald. In 2008 vertegenwoordigden de personen in opvanghuizen 45,0% van het totaal, tegenover 25,2% in 2016 en 11,9% in 2022. Dit is deels te verklaren door een opvangcapaciteit die weinig evolueert (slechts 43 extra opgevangen personen tussen 2022 en 2024) tegenover een significante toename van het aantal personen in andere categorieën van de telling.

Minderjarigen
282

Mannen
323

Vrouwen
284

> 18 jaar 13 - 18 jaar 4 - 12 jaar 0 - 3 jaar

Hoewel mannen nog steeds de grootste groep vormen in opvanghuizen, neemt hun aandeel geleidelijk af: 44,2% in 2018, 40,4% in 2020 en 36,3% in 2024. Daarentegen stijgt het aandeel vrouwen licht, van 30,3% in 2022 tot 31,9% in 2024. Deze trends kunnen worden verklaard door een meer uitgesproken capaciteitsuitbreiding van structuren die vrouwen opvangen.

Sociale voorzieningen in hotels

14 personen, ofwel 0,1 %
van het totaal aantal
getelde personen.

Tijdens de eerste en tweede golven van de COVID-19-pandemie werden 12 hotels in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ingezet om 950 daklozen op te vangen (Paquot, 2022).

Eind zomer 2021, toen de doelstellingen van de hotelprojecten evolueerden naar diepgaandere begeleiding, werden sommige geïntegreerd in de projectoproep van het Herstelplan (Bruss'help, 2021; Van Gaens, 2022). In november 2022 waren er nog drie voorzieningen actief, waaronder het **H.I.T. 18-15**-project van het OCMW van de Stad Brussel, het enige dat momenteel nog actief is.

Dit project biedt tijdelijke opvang aan 14 jongeren van 18 tot 25 jaar, die kampen met verslavingsproblemen en/of mentale gezondheidsproblemen. Er loopt een aanvraag voor erkenning als opvanghuis, wat structurele financiering mogelijk zou maken. Tot op heden is het OCMW noch erkend noch gefinancierd voor deze plaatsen.

ETHOS Light 4

Personen die uit een instelling komen

Ethos 4 omvat :

Personen **die de instelling** vóór 6 december moeten verlaten zonder een huisvestingsoplossing.

Dakloze personen die zich tussen 23u en middernacht op de **spoedgevallendienst** bevinden (alleen voor ziekenhuizen).

Personen die **langer dan gepland** in de instelling verblijven wegens een gebrek aan huisvestingsoplossing.

Voor deze editie werden enkel personen **geteld in algemene ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen en opvangcentra voor asielzoekers**.

Wat met andere instellingen?

De gecontacteerde **centra voor druggebruikers** vielen buiten de telling: zij boden ofwel geen opvang aan, of enkel langdurige opvang die de referentiemaand van de telling ruimschoots overschreed. Er werd dan ook geen enkel geval geregistreerd.

Beschermd wonen (IHP) vangt mensen met ernstige psychische stoornissen op voor langdurige verblijven, waardoor er zelden uitstromingen zijn in de maand na de telling. Bovendien verlaten bewoners meestal pas de instelling wanneer hun financiële ondersteuning stopt, en krijgen ze dan sociale of medische begeleiding.

In **penitentiaire instellingen** gebeurde de telling tot 2022 op basis van exit-kits die op de dag zelf werden uitgedeeld. Deze methode was ontoereikend om alle vrijlatingen over een maand te registreren. Uitspraken over toekomstige vrijlatingen zijn moeilijk, behalve bij het einde van een straf, en er bestaat momenteel geen gestructureerd systeem om systematisch ex-gedetineerden zonder stabiele huisvesting te identificeren.

Algemene en psychiatrische ziekenhuizen

**246 personen, ofwel 2,5 %
van het totaal aantal
getelde personen.**

In algemene ziekenhuizen verbleven 18 personen op de spoedgevallendienst tijdens de avond van de telling, voornamelijk mannen. Daarnaast moesten 45 patiënten het ziekenhuis verlaten binnen de maand zonder huisvestingsoplossing, terwijl 75 personen hun verblijf moesten verlengen wegens een gebrek aan huisvesting.

In psychiatrische ziekenhuizen moesten 8 patiënten het ziekenhuis verlaten zonder huisvestingsoplossing, maar de meest voorkomende situatie blijft de verlenging van het verblijf bij gebrek aan woonoplossing (100 personen).

De cijfers van 2024 tonen een sterke daling van het aantal geregistreerde gevallen in algemene ziekenhuizen in vergelijking met de telling van 2022 (19 tegenover 49 in 2022). Dit komt voornamelijk door de daling van het aantal geregistreerde gevallen in het UMC Sint-Pieter (39 personen in 2022, tegenover slechts 10 in 2024). De gegevens uit psychiatrische ziekenhuizen blijven daarentegen stabiel.

	Aantal personen op spoed tussen 23u en middernacht				Aantal gehospitaliseerde personen die het ziekenhuis vóór 6 december moeten verlaten zonder huisvesting				Aantal gehospitaliseerde personen die langer dan gepland verblijven wegens gebrek aan huisvesting			
	F	H	?	Min.	F	H	?	Min.	F	H	?	Min.
Ziekenhuizen	1	16	1	0	16	18	11	0	34	19	21	1
Psychiatrische ziekenhuizen	0	0	0	0	2	6	0	0	23	77	0	0

**Opgelet: deze methodologie laat
niet toe om alle dakloze
gehospitaliseerde personen te
identificeren, met name diegenen
met een zeer langdurig verblijf
en/of zonder bekende
ontslagdatum.**

Personen in het Fedasil-opvangnetwerk en LRI

111 personen, ofwel 1,1%
van het totaal aantal
getelde personen.

Voor het eerst zijn er gegevens verzameld uit opvangcentra voor asielzoekers op basis van twee criteria: personen die de instelling binnen de 30 dagen na de telling moesten verlaten zonder huisvestingsoplossing (17 getelde personen), en personen die langer dan gepland verbleven door het gebrek aan stabiele woonoplossing (94 personen).

Deze cijfers, aangeleverd door Fedasil, blijven relatief laag, aangezien de meeste asielzoekers worden opgevangen in zogenaamde 'tweede fase'-centra, voornamelijk in Wallonië en Vlaanderen.

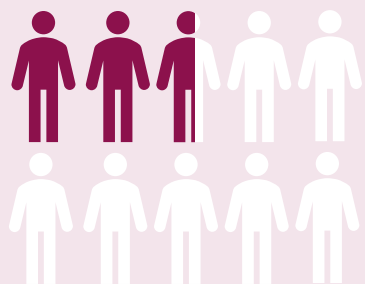
De opvangcrisis leidt echter tot overbezetting van deze centra, wat zorgt voor langere verblijven in de 'eerste fase', die normaal van korte duur zijn. Sommigen blijven er maandenlang en kunnen bij een negatieve beslissing het opvangnetwerk moeten verlaten, met risico op dakloosheid.

ETHOS Light 5

Personen in niet-conventionele
huisvesting

Niet-conventionele huisvesting

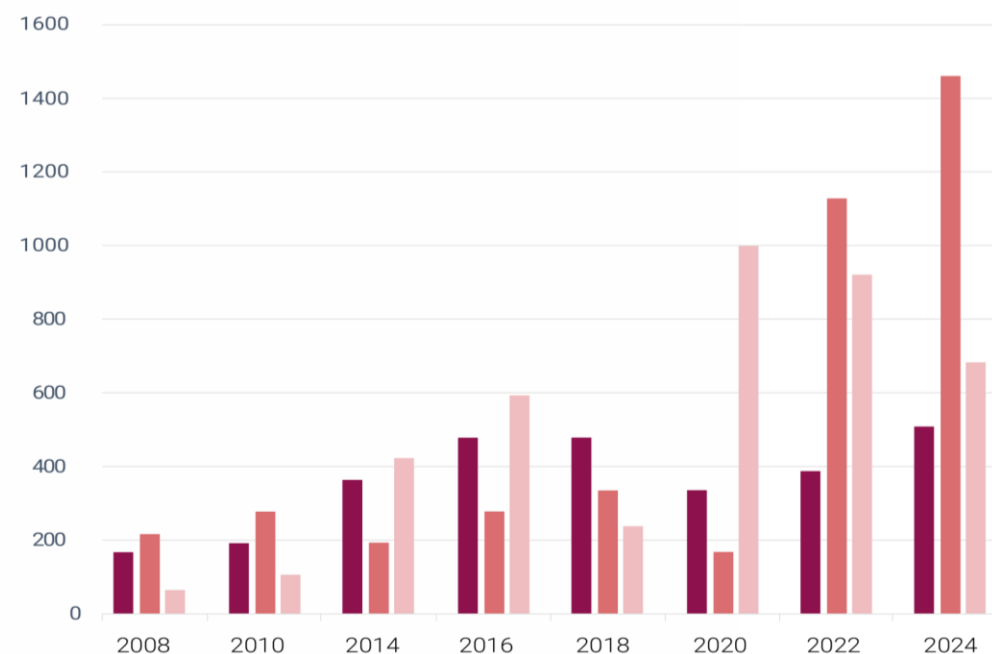
2.649 personen,
ofwel **27 %** van het
totaal aantal getelde
personen.

De categorie 'niet-conventionele huisvesting' omvat situaties waarin mensen wonen buiten het erkende opvangnetwerk. Het gaat onder meer om niet-erkende opvangstructuren (NEOS), tijdelijke bezettingen en kraken. Wat deze situaties gemeen hebben, is dat ze niet officieel worden erkend als deel van het institutionele hulpaanbod.

Vergeleken met 2022, waar 2.435 personen werden geteld, is er een stijging van 8,9 %.

De identificatie van deze ETHOS-categorie blijft complex door de diversiteit en het informele karakter van deze situaties. Dankzij een versterkte samenwerking met preventiediensten, wijkagenten en het COVER-team konden dit jaar meer situaties opgespoord worden.

EVOLUTIE VAN HET AANTAL GETELDE PERSONEN IN NIET-CONVENTIONELE HUISVESTING TUSSEN 2008 EN 2024.

ETHOS Light 5 - NEOS

ETHOS Light 5 - Tijdelijke bezettingen

ETHOS Light 5 - Kraakpanden

Niet-conventionele huisvesting

NEOS :

513 personen

Stijging van 31,5%

Tijdelijke bezettingen:

1453 personen

Stijging van 29%

Kraakpanden:

683 personen

Daling van 25,7%

In niet-erkende opvangstructuren (NEOS) : werden **513 persone** geteld, wat een stijging betekent van 123 personen ten opzichte van 2022 (+31,5 %). Van de 513 gehuisveste personen waren er 334 mannen (65,1 %), 79 vrouwen (15,4 %), 5 minderjarigen (1 %) en 95 personen waarvan het geslacht en de leeftijd onbekend zijn (18,5 %).

Tijdelijke bezettingen: Er werden **1 453 personen** geteld in tijdelijke bezettingen. Dat is een stijging van 29 % tegenover 2022, toen er 1.126 personen werden geteld. Dit is meteen het hoogste cijfer sinds de eerste telling in 2008 (216 personen). Het is belangrijk op te merken dat deze bezettingen, hoewel ze geregulariseerd zijn via overeenkomsten met eigenaars en gesubsidieerd worden door de overheid, niet onder het huurrecht vallen en niet dezelfde woonomstandigheden garanderen. Van de 827 personen waarvan het profiel bekend is, waren er 383 mannen (26,4 %), 208 vrouwen (14,3 %, of 7,6 % meer dan in 2022), en 231 minderjarigen (15,9 %, wat neerkomt op 179 kinderen meer dan in 2022). Deze stijging is deels toe te schrijven aan de wooncrisis en de overbezetting van opvangstructuren, maar ook aan verbeterde identificatie én een stijging van het aantal geregulariseerde bezettingen.

Kraakpanden: Er werden **683 personen** geteld in kraakpanden. Dit is een daling van 25,7 % ten opzichte van 2022, vooral door de sluiting van de kraakpand in de Paleizenstraat, die tot 600 personen herbergde. De cijfers blijven echter sterk schommelen in functie van openingen en sluitingen van kraakpanden, en het registreren blijft moeilijk vanwege het wantrouwen van bewoners en het informele karakter van deze woonvormen.

ETHOS Light 6

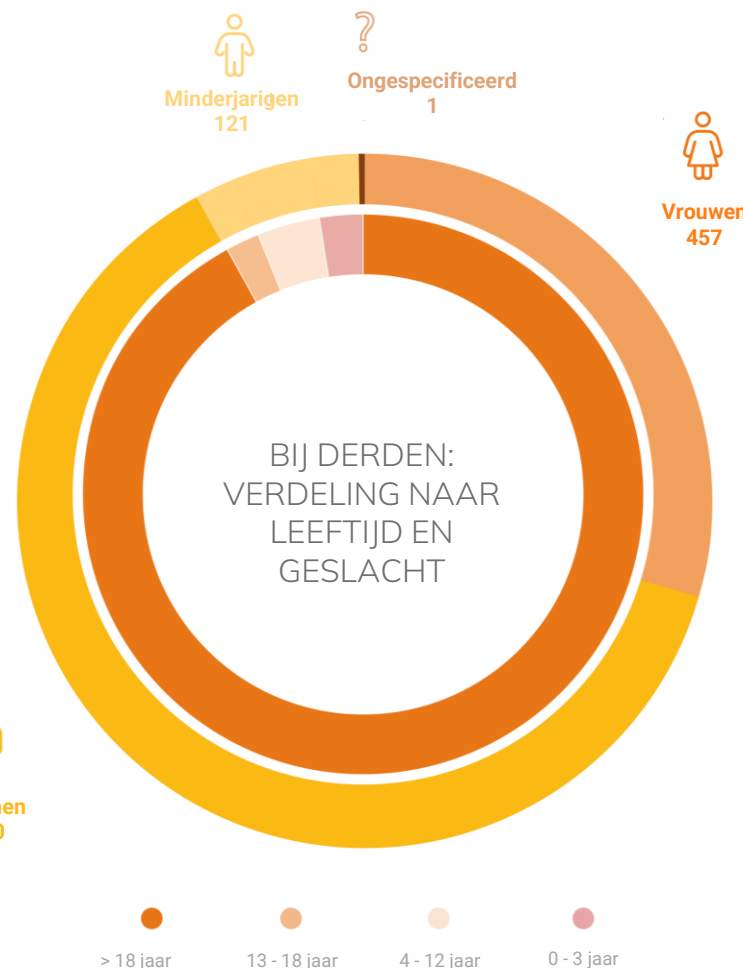
Personen die bij derden
verblijven

Bij derden

1.539 personen,
oftewel **15,74 %**
van het totaal
aantal getelde
personen.

Mannen
960

Het verblijf bij derden omvat diverse situaties, variërend van tijdelijke opvang bij naasten tot precare omstandigheden. Deze vorm van dakloosheid, vaak onzichtbaar, ontsnapt grotendeels aan tellingen.

Voor het eerst verzameld in 2022, kwamen deze gegevens voornamelijk van de OCMW's, maar hun betrouwbaarheid was beperkt door gedeeltelijke steekproeven. Dit jaar heeft een betere voorbereiding 12 OCMW's in staat gesteld om het aantal betrokken personen te schatten, hoewel obstakels blijven bestaan: verspreiding van dossiers over diensten, niet-aangifte door begunstigden uit angst voor impact op sociale rechten van de gastheer, en moeilijkheden bij het centraliseren van informatie.

Daarom worden de cijfers van 2024 (1.539 getelde personen, waaronder 960 mannen, 457 vrouwen en 121 minderjarigen) niet vergeleken met die van 2022, aangezien het verschil eerder voortkomt uit een evolutie in de methodologie dan uit een werkelijke verandering van het fenomeen.

Tijdens de nacht van de telling werden 1.539 personen geteld die bij derden verbleven. Onder hen werden 960 mannen (62,4%) en 457 vrouwen (29,7%) geïdentificeerd, terwijl één persoon zich niet identificeerde volgens een binaire of geboortegeslacht-categorisering. Daarnaast werden 121 minderjarigen (7,9%) geteld, wat de aanzienlijke aanwezigheid van kinderen in deze categorie benadrukt.

ETHOS Light 7

Personen bedreigd met uitzetting

Bedreigd met uitzetting

77 personen, oftewel **0,79%**
van het totaal aantal getelde
personen.

Onder de getelde personen zijn er 17 vrouwen (22,1%), 24 mannen (31,16%) en 30 minderjarigen (39%). Deze cijfers moeten echter met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd vanwege het wintermoratorium op uitzettingen, dat een deel van de realiteit kan verhullen.

Sinds september 2023 is een nieuwe ordonnantie van kracht om uitzettingen te voorkomen door de begeleiding van huurders te versterken. Deze ordonnantie stelt onder andere een moratorium in dat elke uitzetting tussen 1 november en 15 maart verbiedt, behalve in uitzonderlijke gevallen (veiligheidsrisico's, overmacht voor de verhuurder). Echter, sommige rechters passen dit niet systematisch toe, omdat ze van mening zijn dat het inbreuk maakt op de rechten van eigenaars.

Uitzonderingen blijven mogelijk in specifieke gevallen, bijvoorbeeld als de veiligheid of gezondheid van de woning in het geding is, of als de verhuurder overmacht aantoonde die hem verplicht zijn eigendom te betrekken.

Om deze redenen worden er nog steeds uitzettingen geregistreerd in de winter, en hoewel het moratorium bijdraagt aan het verminderen van het aantal uitgezette huishoudens, maskeert het toch de omvang van het fenomeen gedurende de rest van het jaar.

Aanvullende gegevens

Personen gevolgd door een post-opvangdienst

622 personen,
wat in totaal
315 begeleidingen
vertegenwoordigt.

Post-opvang is een psychosociale en administratieve begeleiding bedoeld voor personen die een opvangstructuur hebben verlaten, om hun autonomie te versterken en een terugkeer naar de straat te voorkomen. Het is gebaseerd op een vertrouwensrelatie die tijdens de opvang is opgebouwd en steunt op partnerschappen met huisvestings- en sociale hulpdiensten.

Dit jaar wordt post-opvang gemeten in aantal personen en begeleidingen om het sociale werk van de structuren beter weer te geven. De gegevens zijn verzameld met hulp van de federaties AMA en BICO, in samenwerking met opvanghuizen en begeleidingsdiensten.

Tijdens de telling verbleef de meerderheid van de begeleide personen in een woning beheerd door een SISP (41,5%), een AIS (24,8%) of in de private sector (19,3%). Andere personen verbleven in andere soorten structuren (vzw's, gemeenten, OCMW's) of leefden in een instelling, opvanghuis, op straat, in een kraakpand of bij derden.

Minderjarigen
285

Vrouwen
212

Mannen
125

> 18 jaar 13 - 18 jaar 4 - 12 jaar 0 - 3 jaar Andere minderjarigen

Thuisbegeleiding

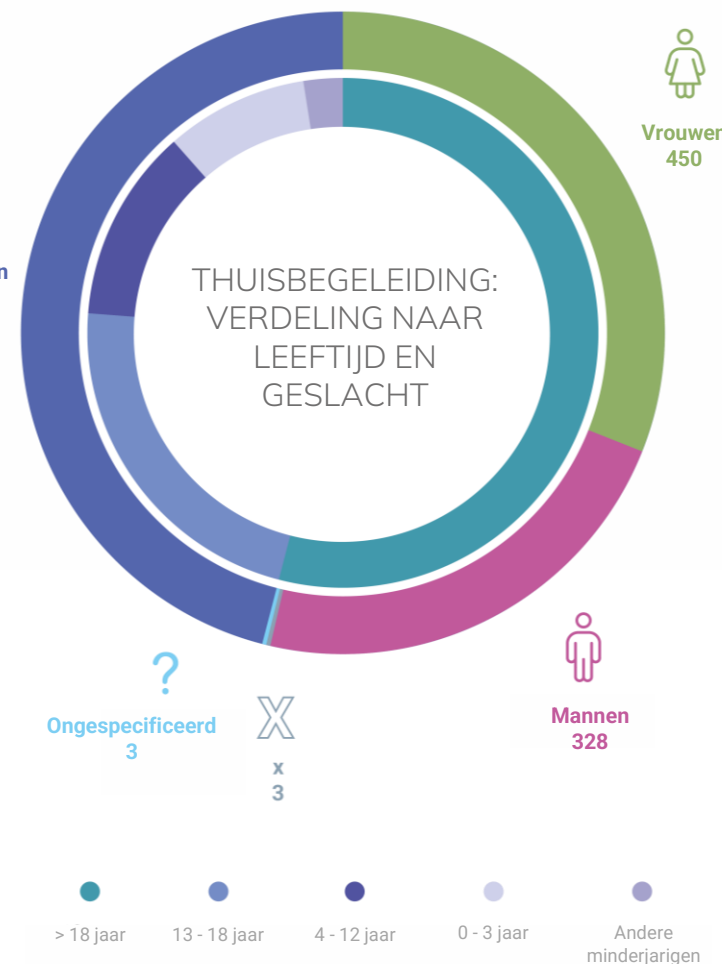

1 451 personen,
wat in totaal **748**
begeleidingen
vertegenwoordigt.

Thuisbegeleiding biedt psychosociale, administratieve en budgettaire begeleiding aan personen in precare situaties om hen te helpen duurzaam een woning te behouden. Opmerkelijk is dat tijdens de telling van 2024, 4 van de 13 betrokken erkende diensten hun gegevens niet konden aanleveren.

De meerderheid van de begunstigten woonde in woningen van Sociale Huisvestingsmaatschappijen (55,8%, en 429 begeleidingen), gevolgd door de private sector (20,3%, 169 begeleidingen) en woningen van Publieke Huisvestingsmaatschappijen (15,3%, 82 begeleidingen). Andere verbleven in gemeentelijke woningen, bij derden of in specifieke structuren.

Minderjarigen
667

Personen die profiteren van een Housing First-programma

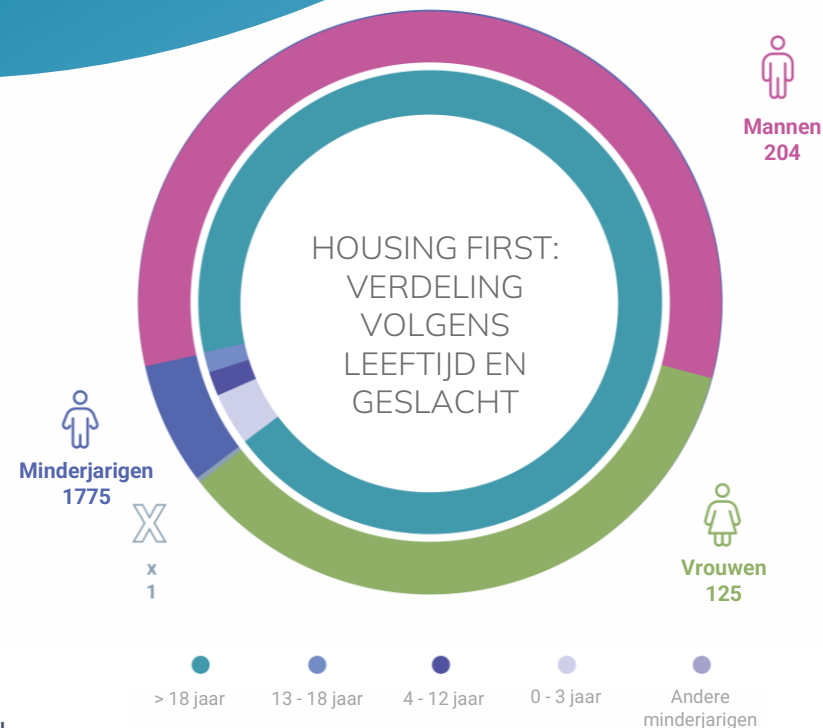
354
personen

HOUSING FIRST: EVOLUTIE VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

Housing First wordt niet opgenomen in de globale cijfers van de telling, aangezien de begunstigden ervan in een woning verblijven en volgens de ETHOS Light-typologie niet langer als dakloos worden beschouwd. Geïnspireerd op een Amerikaans model werd dit programma in België gelanceerd in 2013. Het doel is om mensen in extreme preciaire situaties rechtstreeks te huisvesten met intensieve begeleiding, zonder de tussenstappen van de klassieke opvangtrajecten.

Op het moment van de telling werden 354 personen opgevolgd binnen Housing First, een stijging van 68,6 % ten opzichte van 2022. Van deze groep was 57,6 % man, 35,3 % vrouw en 6,8 % minderjarig.

De woningen beheerd door de SVK's (sociale verhuurkantoren) boden onderdak aan 33,6 % van de begunstigden, een daling ten opzichte van voorgaande jaren, hoewel deze agentschappen nog steeds sleutelpartners blijven. Andere personen werden gehuisvest via SISP's (sociale verhuurinstellingen), vzw's, rusthuizen, het OCMW of op de private huurmarkt.

Personen in het opvangnetwerk van Fedasil en de LOI's

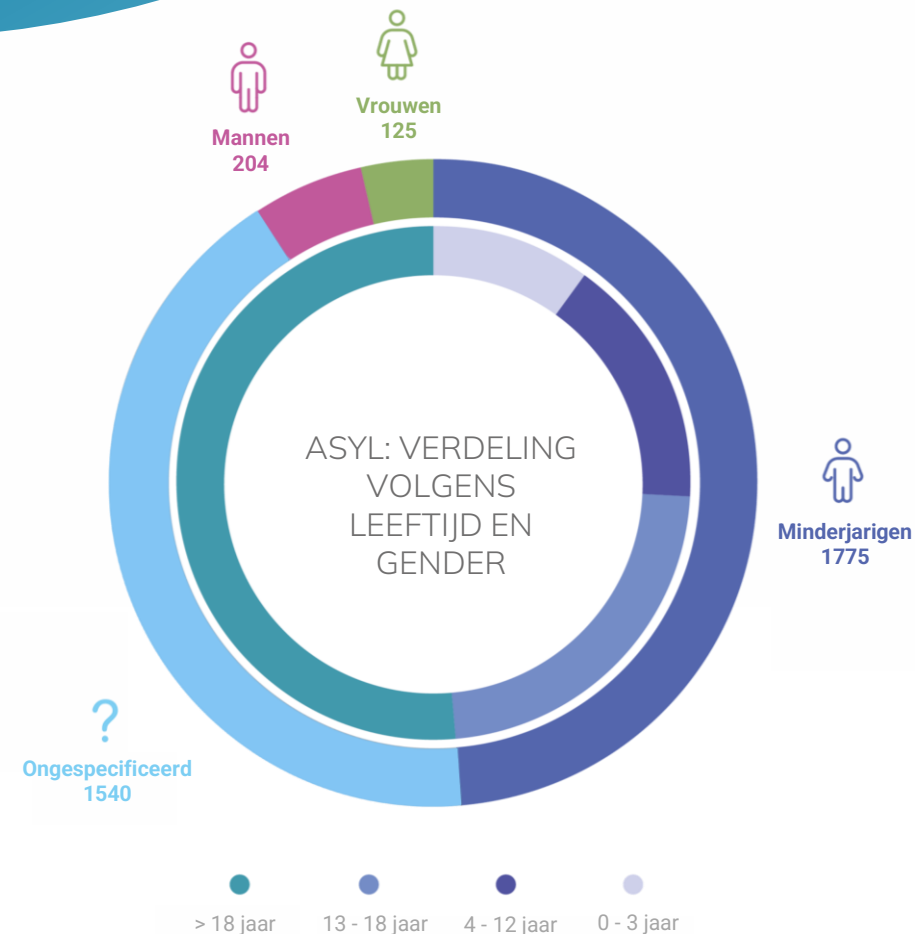

5.135
personen

In 2024 werden in België 39.615 verzoeken om internationale bescherming ingediend, een stijging van 11,6% ten opzichte van 2023. Overeenkomstig de Europese regelgeving hebben asielzoekers recht op opvang, die in België wordt beheerd door Fedasil. Door de oververzadiging van het opvangnetwerk lopen de wachttijden echter op, wat soms de inschrijving van kinderen op school belemmert en de toegang tot administratieve documenten vertraagt.

Als reactie op deze crisis zijn er alternatieve oplossingen ontstaan, zoals de Brussels Deal, die noodplaatsen buiten het Fedasil-circuit aanbiedt. Op 18 november 2024 stonden 2.517 alleenstaande mannen op de wachtlijst en verbleven ongeveer 400 mensen in kraakpanden in Brussel.

Tijdens de nacht van 6 op 7 november 2024 werden 5.134 personen opgevangen in Brussel, voornamelijk door Fedasil (37,4%), het Rode Kruis (34,1%) en Samusocial (20,1%). Onder hen was 33,6% minderjarig en 12,2% bestond uit alleenstaande mannen, een aanzienlijk lager percentage dan in 2022. Daarentegen is het aantal personen van wie het gender niet werd bepaald sterk gestegen (30,0%).

Personen in opvangstructuren voor tijdelijke bescherming voor Oekraïners

310

personen

In de nacht van 6 op 7 november 2024 werden 310 personen geteld in de collectieve opvangcentra die specifiek zijn opgericht voor begunstigden van tijdelijke bescherming. Deze centra worden semi-autonoom beheerd door de gemeenschap en ondersteund door verschillende partners, waaronder Communa en het Ukrainian Voices Refugee Committee. Dit cijfer vertegenwoordigt een stijging van 29 personen ten opzichte van 2022, toen 281 personen werden geteld.

Van de 310 opgevangen personen waren er 112 mannen (36,1%), 100 vrouwen (32,3%) en 98 minderjarigen, wat neerkomt op 31,6%. De aanzienlijke aanwezigheid van gezinnen in deze voorzieningen weerspiegelt zich in een evenwichtige verdeling tussen vrouwen en minderjarigen.

Wij willen alle organisaties, vrijwilligers en partners, de federaties AMA en BICO, de leden van het wetenschappelijk comité, evenals de actoren uit aanverwante sectoren zoals ziekenhuizen, openbaar vervoer, Leefmilieu Brussel, preventiediensten, de politie en de OCMW's, van harte bedanken. Elk van hen heeft op zijn of haar schaal bijgedragen aan het succes van deze telling. Hun inzet is van essentieel belang om beter inzicht te krijgen in en te kunnen inspelen op de realiteit van dakloosheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het volledige rapport, inclusief de analyse van de aanvullende enquêtes, wordt in juni 2025 gepubliceerd en zal een studie bevatten over de profielen en trajecten van mensen zonder thuis.

Om op de hoogte te blijven van ons nieuws en dat van onze organisatie, bezoek onze website:

Met de steun van :

Arrêté Du Gouvernement De La Région De Bruxelles-capitale du 17/12/2015 organisant les agences immobilières sociales (2015).

Buxant, C. (2018). The challenge of implementing the Housing First model : How Belgium tries to connect fidelity and reality. *European Journal of Homelessness*, 12(3), 229-252.

Van Gaens, S. (2022). Évaluation des projets sociaux en hôtels : 2de période (07/21 - 04/22).

De Moor, N., Moriau, J., Wagener, M., & Hermans, K. (2025). *Dénombrement du sans-abrisme et de l'absence de chez-soi (Namur, Verviers, Charleroi)*. Observatoire wallon du sans-abrisme.

de Theux, O. (2023). L'Ordonnance bruxelloise du 22 juin 2023 en matière de contentieux locatif et d'expulsion : Le législateur doit-il revoir sa copie ? *Sybarius*.

Godart, P., Swyngedouw, E., Criekingen, M. V., & Heur, B. van. (2023). Les expulsions de logement à Bruxelles : Combien, qui et où ? *Brussels Studies*.

Ordonnance du 22/06/2023 insérant dans le code bruxellois du logement les règles de procédure applicables aux expulsions judiciaires et modifiant les moyens affectés par et au profit du fonds budgétaire de solidarité (2023).

Paquot, L. (2022). *Dénombrement des personnes sans chez-soi en Région de Bruxelles-Capitale*. Bruss'help.

Reeve, K. (2008). Homeless Women in Public Spaces: Strategies of Resistance. *Housing Studies*,

Van Gaens, S. (2024). *Les profils des personnes sans-abri et sans titre de séjour*. Bruss'help.

Wagener, M., Bonnetier, C., Moriau, J., Hermans, K., Mertens, N., & Artois, P. (2022). Evaluation collaborative des processus de réaffiliation sociale dans Le housing first Belgium. SPP Intégration sociale.